

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Sociaal-Economische Raad
Postbus 90405
2509 LK 's-Gravenhage

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Datum 6 juli 2018
Betreft Uitsturen verkenningsaanvraag SER betaalbaarheid

Kenmerk

1378839-179046-MEVA

Uw brief

Bijlage(n)

Geachte mevrouw H.,

Kwalitatief goede, toegankelijke zorg is een groot goed in Nederland. Het draagt bij aan de stijgende levensverwachting en het aantal in goede gezondheid ervaren levensjaren. Maar ons zorgstelsel heeft ook een prijs. De Nederlandse zorguitgaven zijn de laatste decennia flink gestegen en ook op de korte termijn groeien de zorguitgaven – ondanks de verschillende inspanningen van het kabinet-Rutte III – naar verwachting harder dan de economisch groei. Zowel technologische ontwikkelingen als de ouder wordende samenleving en de daarmee samenhangende veranderende zorgvraag (stijging aandeel chronisch zieken, ouderdomsgerelateerde aandoeningen) hebben invloed op deze stijging.

Daarbij komt dat de zorguitgaven een steeds groter deel gaan innemen van de totale bruto collectieve uitgaven en hiermee andere uitgaven verdringen. Meer geld voor zorg betekent dat er relatief minder geld beschikbaar is voor bijvoorbeeld onderwijs, defensie en sociale zekerheid. Onder andere de Raad van State heeft gewezen op dit verdringingseffect, in reactie op de Miljoenennota 2018. Ook beperkt de stijging van de zorguitgaven de groei van het besteedbaar inkomen van huishoudens. Zo stijgen de zorgkosten per volwassene, door de groei van de zorguitgaven die is opgetekend in de Startnota, tussen 2017 en 2021 met circa €1300.

Verdringing speelt ook op het gebied van arbeid en mantelzorg. Als de huidige ontwikkeling van de arbeidsvraag in de zorg zich doorzet, zal de zorg een steeds groter beslag leggen op de beschikbare arbeidskrachten. Het groeiende aantal ouderen zal daarnaast ook druk zetten op de hoeveelheid beschikbare mantelzorgers. Onderzoekers van het Sociaal Cultureel Planbureau en het Planbureau voor de leefomgeving voorspellen dat in 2040 het aantal potentiële mantelzorgers per 85-plusser gehalveerd is.

Dit onderstreept het belang van beheersing van de zorguitgaven op zowel de korte termijn – onder andere via de hoofdlijnakkoorden – als op de langere termijn. Het vraagt om keuzes over hoe wij als samenleving de toenemende vraag naar zorg

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

willen opvangen en welke consequenties dit mag hebben voor ons inkomen en onze economie. Naast betaalbaarheid zijn kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg daarbij van belang. Ik wil u vragen om deze aspecten ook mee te wegen in uw verkenning, maar wel de focus te leggen op betaalbaarheid van de zorg. Daarbij moeten we rekening houden met de gevolgen van hogere zorguitgaven voor de solidariteit tussen mensen met hoge en lage inkomens en tussen mensen met een hoog en een laag zorggebruik. Deze opgave is aanzienlijk en vergt daarom brede betrokkenheid. Ik wil samen met alle partijen in de samenleving het gesprek aangaan hoe we ervoor gaan zorgen dat iedereen ook in de toekomst de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft.

SG
Dir. Macro-Eco Vraagst. en
Arbeidmarkt
Team AEB

Kenmerk
1378839-179046-MEVA

Daarvoor is het van belang om een gezamenlijk gedragen beeld te vormen over de mogelijkheden om de toenemende en veranderende vraag naar zorg en ondersteuning in de toekomst op te vangen en de kosten te beheersen. Naast de betrokkenheid van de wetenschap en de partijen in de zorg, is daarbij ook de betrokkenheid van de sociale partners van belang.

Mede namens de minister voor Medische Zorg en Sport en de staatssecretaris voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, vraag ik u daarom om een verkenning uit te voeren over de ontwikkeling van de zorguitgaven op de lange termijn. Daarbij vraag ik u in uw verkenning in te gaan op de onderstaande aspecten.

- Wat zijn de verwachtingen van de raad over de gevolgen van de stijgende zorgkosten voor onze economie en in het bijzonder onze arbeidsmarkt?
- Wat zijn de verwachtingen van de raad over de sociaaleconomische consequenties van de toenemende zorgkosten voor de solidariteit die ten grondslag ligt aan ons zorgstelsel?
- Wat zijn naar de visie van de raad, vanuit het belang van economisch en maatschappelijk draagvlak en solidariteit, de grenzen waarbinnen de zorg en de zorguitgaven zich de komende decennia kunnen ontwikkelen?
- Kan een door de politiek vastgestelde norm voor de kostengroei en/of voor de druk van de zorg op de arbeidsmarkt volgens de Raad toegevoegde waarde hebben en een bijdrage leveren aan de beheersing van de zorguitgaven? Hoe zou men dan kunnen zorgen dat een dergelijke norm op maatschappelijk draagvlak kan rekenen en institutioneel verankerd wordt?

Daarbij verzoek ik u te kijken naar de zorg over de volle breedte, dus zowel curatieve zorg, langdurige zorg, preventie als de gemeentelijke zorgtaken. Hierbij zijn ook de relaties met andere domeinen van belang, zoals onderwijs, arbeidsmarkt, huisvesting, ruimtelijke ordening en ondernemend Nederland. Daarnaast verzoek ik u in uw verkenning brede betrokkenheid te organiseren vanuit de samenleving.

Ik zou graag begin 2019 met u in gesprek treden over uw eerste bevindingen. Uw uiteindelijke verkenning, waarbij ook meer specifieke thema's worden belicht, ontvang ik graag eind 2019.

Het onderwerp van deze verkenning raakt aan een andere adviesaanvraag van de minister van VWS, de minister van Financiën, de minister van Medische Zorg en Sport en de staatssecretaris van VWS aan de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Hierin wordt gevraagd om een domeinoverstijgend advies over de houdbaarheid van de zorguitgaven op de lange termijn.

Wij geven u in overweging om deze verkenning af te stemmen met het advies van de WRR. Het kwantitatieve vooronderzoek dat zal plaatsvinden ter ondersteuning van de (mogelijke) advisering door de WRR is hierbij ook voor u relevante informatie om te betrekken in uw verkenning.

SG
Dir. Macro-Eco Vraagst. en
Arbeidmarkt
Team AEB

Mede namens, de minister voor Medische Zorg en Sport en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Kenmerk
1378839-179046-MEVA

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge